

**Красуленко Тетяна Григорівна,
старший викладач кафедри економіки
підприємства ННІ ЕОМС,
Університет ДФС України**

***КРИПТОВАЛЮТА У ЗМІЦНЕННІ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ:
ПЕРСПЕКТИВА ЧИ НЕБЕЗПЕКА?***

Сучасний рівень розвитку економіки України, її участь у світових глобалізаційних процесах зумовлюють необхідність зміцнення грошово-кредитної системи держави, котра, на разі, є досить нестійкою. Відбувається це на фоні кризи вітчизняної банківської системи, нестабільності національної валюти, мінливості курсу валют та інших труднощів, які пригнічують умови функціонування суб'єктів господарювання. А у ринковій економіці фінансовий стан та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання залежить саме від фінансової грамотності – вміння управляти грошовими потоками, кредитними ресурсами та оперувати сучасними грошима – криптовалютою. Це і обумовлює актуальність дослідження особливостей використання криптовалюти у напрямку зміцнення фінансового потенціалу підприємства.

Теоретико-практичні здобутки з історії розвитку та функціонування криптовалют знайшли відображення у працях Андроулак Е., С. Капкуна, О. Караме, Роечлін М., Счерер Т., Андручович М., Джіємбовські Д., Мазурек Л., Гражек М., Коуртоіс Н., Наїк Р., Максвел Г., Герваїс А., Грубер Д., Галицького О., Мороз О., Молчанової Е., Солодковського Ю. та інших. Проте, ряд існуючих суперечливих позицій відносно доцільності використання криптовалюти потребує ґрунтовнішого опрацювання особливостей та напрямків її практичної реалізації.

Метою даного дослідження є визначення ролі криптовалюти у зміцненні фінансового потенціалу підприємства.

Оскільки основою фінансового потенціалу підприємства є гроші, форма яких, у процесі історичного розвитку, поступово змінювалася, мова йтиме саме про абсолютно інноваційний платіжний інструмент в сучасних умовах розвитку комп'ютерних технологій, котрий інтегрується у повсякденне життя – криптовалюту. Криптовалюта – від англійського «cryptocurrency» - віртуальна валюта, захищена криптографією. Будь-хто охочий може добувати криптовалюту (займатися майнінгом), використовуючи комп'ютерні можливості. Термін є порівняно новим, тому однозначне його визначення відсутнє, як і відсутнє законодавче регулювання обігу криптовалют. Насамперед, криптовалюта – це швидка і надійна система платежів та грошових переказів, заснована на новітніх технологіях та джерело інвестицій у реальний сектор економіки. На разі у світі налічується близько 1,6 тис. віртуальних валют (Bitcoin, Litecoin, Ethereum, Peercoin та кілька сотень інших віртуальних "монет"), котрі не випускаються центральними банками (емісія відбувається

лише у цифровому вигляді), ніхто не гарантує обмін криптовалюти на будь-які товари чи звичайні гроші, вони не мають посередників між платником та отримувачем, котрі б встановлювали свої правила та не залежать від грошово-кредитної політики держави. Саме це і породжує скептичне ставлення до них. Але ринок криптовалюти, яка з'явилася у 2009 році, динамічно зростає: всі разом вони вже коштують понад 50 млрд дол. Такими представниками є Данія, США, Велика Британія (тут нараховується більше, ніж 30 bitcoin-банкоматів), Нідерланди (створено «місто bitcoin», де визначена найвища концентрація компаній, що надають товари та послуги за bitcoin), Німеччина (офіційно визнала bitcoin фінансовим інструментом), Кіпр, Австрія (відкриття першого у світі bitcoin банку), з 2017 року Японія визнала bitcoin та інші криптовалюти законним платіжним засобом. Нейтральну або скептичну позицію займають Франція, Україна, Фінляндія, Естонія та інші країни. У Росії, Еквадорі, Киргизії, використання bitcoin було заборонено. У Китаї їх використання заборонено для фінансових інституцій. [1,4]

Отже, міжнародна практика використання крипто валюти свідчить про те, що держави по-різному ставляться до її впровадження в обіг.

В Україні справжня популярність криптовалют розпочалася у 2014 році. Приблизно в цей час також почали з'являтися перші компанії та агенції, зокрема які пропонували фізичний обмін криптовалют за готівку, а також здійснення грошових онлайн-операцій.

Окремо постає питання ролі криптовалют у використанні підприємствами. Першочергово криптовалюта не була призначена для інвестицій та завжди рекламувався як експериментальна валюта, яку не слід купувати у більшому обсязі, аніж є можливість витратити, хоча, швидко стала зручною формою залучення коштів у підприємство без зайвих формальностей. Позитивним є анонімність та високий ступінь захисту персональних даних, повна відсутність контролю з боку держави, свобода у виплатах. Крім того підприємство саме може займатися майнінгом, примножуючи свій фінансовий потенціал, але при цьому витрати електроенергії зростають в рази, що є проблемою.

Зі зростанням популярності криптовалюти зростає кількість застережень і боротьба на рівні держави. Можливо це викликано бажанням влади контролювати емісію грошових засобів, що є неможливим на ринку криптовалют. Однак, на нашу думку, заперечувати міжнародний досвід та розвиток криптовалют у практиці міжнародних розрахунків не варто. У 2015 році Європейський суд звільнив bitcoin, найпоширенішу криптовалюту, від оподаткування, чим фактично визнав її повноцінною грошовою одиницею. Україна входить у топ-5 країн світу за кількістю користувачів різними bitcoin – гаманцями, хоча з bitcoin в Україні працюють не більше ніж 20 компаній. З грудня 2016 року Українська біржа запустила торгівлю ф'ючерсними контрактами на індекс bitcoin. Специфікація контрактів зареєстрована в НКЦПФР. Це фактично перший регульований ринок у світі, який запропонував ф'ючерсні контракти на bitcoin. У 2016 році юридична компанія Axon Partners

стала першою українською компанією, що внесла bitcoin в свій статутний капітал, що свідчить про те що криптовалюта знаходить своє застосування в Україні [3].

Міжнародний валютний фонд визнає криптовалюти у якості більш ефективного платіжного засобу, але нерегульоване використання для відмивання грошей, фінансування заборонених законом операцій, ухилення від сплати податків та шахрайство, ризики у зв'язку із постійними різкими коливання курсу криптовалют, хакерські атаки, здатні залишити без інтернету окремі регіони або цілі дата-центри, час проплати, що визначається швидкістю здійснення транзакції та розмір комісійних, котрий передує операції проплати, тому може змінитися тощо, все це викликає суперечливе ставлення до криптовалют. Існує також небезпека, що криптовалюта сама себе зруйнує, оскільки функціонує децентралізовано. Але, поруч із тим, на державному рівні тривають дискусії відносно необхідності створення національних криптовалют, котрі були би засновані на симбіозі використання технології зберігання даних криптовалют (блокчейні) та способі використання електронних грошей (випуск (банком) і регульованість). Таким чином, економічна сутність відобразить третю форму національної валюти поряд з готівкою і безготівкою. Більше того, на відміну від багатьох е-грошей, державні криптовалюти не дозволятимуть анонімних розрахунків та будуть гарантовано обмінюватися на національну валюту. [2]

Отже, дослідження міжнародної практики використання криптовалюти свідчить про те, що у світі неоднозначно ставляться до її використання підприємствами, що пояснюється, насамперед, новизною даного платіжного інструменту та неосвідченістю у даному питанні. Хоча має місце думка, що той же bitcoin, за рядом характеристик, має перевагу над золотом. На нашу думку, зацікавленість використанням криптовалюти в Україні зростає на фоні масових банкрутств фінансових установ, відповідно втрат населенням своїх заощаджень, підприємствами – своїх позицій, інфляції, на фоні чого, інвестування в криптовалюту не видається занадто ризикованим. Вважаємо, що цифрова валюта стане способом взаєморозрахунків для більшості як юридичних, так і фізичних осіб та надійним джерелом інвестицій.

Список використаних джерел

1. С.В. Васильчак, М.В. Куницька-Іляш, М.П. Дубина. Використання криптовалют в сучасних економічних системах України: перспективи та ризики Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького, 2017, т 19, № 76, С.19-24
2. Удары по биткоину. Закат криптовалют близок. <https://korrespondent.net/business/financial/3887862-udary-po-bytkoynu-zakat-kryptovaluit-blyzok>
3. Bitcoin v Ukraini: [Elektronnyi resurs] Rezhym dostupu – <http://groshyky.com/bitcoin-v-ukrayini/> (in Ukrainian).
4. Khto zarobliaie na svitovomu skachku kryptovaliuty: [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu – <http://biz.liga.net/all/it/stati/3412100-bitcoin-vukraine-kto-zarabotaet-na-mirovom-skachkekriptovalyuty.htm> Franka (in Ukrainian).